

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/55/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812207836
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812207836.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, proti žalovanému: E. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. V. XXX, o zaplatenie 190,87 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 20.11.2012, č. k. 9C 105/2012-28 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli zmluvu o úvere, ktorou sa spoločnosť TatraCredit, a.s. zaviazala poskytnúť žalovanému úver na kúpu spotrebiteľského tovaru a žalovaný sa zaviazal cenu úveru splácať v mesačných splátkach v stanovenej výške podľa splátkového kalendára.

Predmetná zmluva je v zmysle vyššie uvedeného spotrebiteľskou zmluvou, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Žalovaný vzniesol námietku premlčania, preto bolo úlohou súdu sa ňou vysporiadať.

Právny vzťah medzi účastníkmi konania je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, a teda na tento je potrebné aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú vzťahy spotrebiteľského charakteru. Tieto ustanovenia je treba aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, a teda aj právny úkon uznania dlhu.

Podľa § 558 Občianskeho zákonníka ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty (§ 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka).

Premlčanie je kvalifikované plynutie času, v dôsledku ktorého súdna vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou premlčania. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Uplynutím premlčacej doby právo nezaniká, iba sa oslabuje. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje nároky a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby nebolo po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti.

Dohoda o uznaní dlhu musí zodpovedať všetkým náležitostiam platného právneho úkonu, najmä musí byť určitá a zrozumiteľná.

Žalobca svoj nárok v konaní uplatňuje z uznania záväzku a prehlásenia žalovaného o vedomosti premlčania dlhu a jeho následkoch.

Z vykonaného dokazovania, a to z dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznania záväzku však nepochybne vyplýva, že záväzok žalovaný uznal dňa 30.10.2010. Pri závere o tom, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah a aj na právne úkony nadväzujúce na uzavretie zmluvy je potrebné aplikovať ustanovenia upravujúce spotrebiteľské vzťahy je zrejmé, že k uznaniu dlhu žalovaným došlo v čase, keď už bol dlh premlčaný, keď premlčacia doba začala plynúť najneskôr dňa 21.10.2006, teda dňom nasledujúcim po dni, kedy sa stala splatnou posledná z dvanástich dojednaných splátok v zmysle zmluvy o úvere podľa prílohy č. 1 k zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 2.11.2007, pričom deň 21.10.2006 je zároveň podľa prílohy č. 1 dňom vypovedania predmetnej zmluvy. Pri všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa ustanovení Občianskeho zákonníka uplynula dňa 21.10.2009 a uznanie bolo vykonané až dňa 30.10.2010.

Uznanie záväzku žalovaným bolo vykonané na predtlačí žalobcu, pričom listina bola označená ako dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznania záväzku, ktoré označenie môže u bežného občana - spotrebiteľa s minimálnym právnym vedomím za určitých okolností, keď je zo strany veriteľa, resp. jeho právneho nástupcu či už písomne alebo ústne, telefonicky či iným spôsobom, upozorňovaný, keď nie až zastrešovaný, možným súdnym konaním a následnou exekúciou, priviesť k rozhodnutiu uzavrieť takúto dohodu o splátkovom kalendári v snahe zabrániť jeho postihu a urovnať svoje záväzky voči druhej strane. V ďalšom si však možno často ani neuvedomuje, aké ďalšie prehlásenia podpísal, prípadne k akým ďalším povinnostiam alebo sankciám sa zaviazal, navyše keď samotná dohoda je vypísaná vo všetkých bodoch zástupcom druhej strany.

Taktiež súd poukazuje na to, že samotné uznanie záväzku sa v predmetnej dohode nachádza v bode 2., no prehlásenie o vedomosti o premlčaní dlhu a jeho následkoch sa nachádza v bode 3. označenom ako forma splatenia záväzku a to až v poslednej vete.

V zmysle § 558 Občianskeho zákonníka možno uznať aj premlčaný dlh za predpokladu, že ten, kto dlh uznal, o tomto premlčaní vedel. Také uznanie zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase jeho uznania len vtedy, keď dlžník, ktorý dlh uznal, vedel o premlčaní. Ak dlžník nevedel o premlčaní, či pre skutkový alebo pre právny omyl, napr. preto, že nepoznal ustanovenia zákona o premlčaní, nemá jeho uznanie spomenuté právne následky.

Vzhľadom na vyššie uvedené ako aj na výpoveď žalovaného, že dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznania záväzku síce podpísal, ale nevedel, že v čase podpisu dohody bola už pohľadávka žalobcu premlčaná, má súd za to, že prehlásenie žalovaného o vedomosti premlčania dlhu a jeho následkoch tak ako bolo vykonané v dohode o uzavretí splátkového kalendára a uznania záväzku zo dňa 30.10.2010 nezakladá právny následok uznania premlčaného dlhu tak ako to vyžaduje citované ustanovenie § 558 Občianskeho zákonníka.

Keďže v danej veci začala plynúť premlčacia doba 21.10.2006, ktorá uplynula dňa 21.10.2009, no žalobca podal žalobu až dňa 1.8.2012, teda až po uplynutí premlčacej doby, pričom žalovaný vzniesol námietku premlčania a súd tento jeho úkon tak ako je uvedené vyššie považoval za účinné dovolanie sa premlčania, na základe tejto skutočnosti súd nemohol žalobcovi toto premlčané právo priznať, preto súdu nezostávalo iné ako žalobu zamietnuť.“

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca navrhujúc odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že vyhovie žalobe v plnom rozsahu alternatívne ho zruší a vec vráti na ďalšie konanie. Odvolateľ v odvolaní poukázal na to, že 30.10.2010 žalovaný podpísal dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznanie záväzku, pričom obsahom dohody je uznanie dlhu zo strany žalovanej ako právny inštitút zakotvený v Občianskom zákonníku, pričom právnym následkom uznania práva, ktorý nastal priamo zo zákona, je prerušenie plynutia premlčacej doby. To znamená, že doba, ktorá dovtedy uplynula, sa stáva právne bezvýznamnou a začne plynúť nová desaťročná premlčacia doba, a to priamo zo zákona. Na to, aby nastali právne účinky s uznaním práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu. Uznanie práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta OZ nemožno stotožňovať s inštitútom uznania dlhu podľa § 558 OZ. Obsah dohody nie je tak rozsiahly, aby sa s ňou žalovaný nemal možnosť oboznámiť sa. Podpisovala ju vo svojom bydlisku, teda mal možnosť si ju pokojne prečítať a vysloviť s ňou súhlas, resp. ju odmietnuť. Išlo o prejav slobodnej vôle žalovaného. Žalobca ako postupník nemá postavenie dodávateľa v zmysle spotrebiteľskej úpravy.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, podľa zásad upravených v ust. § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a zistil, že odvolanie žalobcu je nedôvodné.

Prvostupňový súd správne zistil skutkový stav a správne vec právne posúdil. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie prvostupňového súdu, na ktoré poukazuje a na zdôraznenie správnosti dopĺňa.

Na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poukazuje na rozhodnutia súdov, ktoré konštatovali nekalosť obchodnej praxe v obdobných veciach, a to rozhodnutia Krajského súdu v Prešove vo veciach 11Co/37/2012, 20Co/86/2012, 3Co/53/2012, 4Co/19/2012, 19Co/87/2012, 5Co/58/2012, 12Co/47/2012, 16Co/133/2012, 17Co/120/2012, 19Co/87/2012 a Krajského súdu v Košiciach vo veci 4Cob/75/2012, 5Co/194/2012 a uvádza nasledovné.

Súdna kontrola neprimeranosti zmluvných podmienok vo svetle čl. 6 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách dopadá na štandardné produkty (typové zmluvy), a to tak na pôvodnú zmluvu, ako aj všetky formulárové zmeny a doplnky. Z vlastnej aplikačnej praxe môže súd potvrdiť, že ide o rovnaký formulár vo viacerých prípadoch a je evidentné, že spotrebiteľ nemôže na tomto tlačive nič meniť.

Vylúčenie vyššie citovanej smernice a súdnej kontroly je nedôvodné. Navyše odvolací súd už judikoval, že konanie, akým sa žalobca dopracováva k týmto doplnkom zmluvy, je nekalou obchodnou praktikou (rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veciach 11Co 37/2012, 20Co 86/2012).

„Odvolací súd však považuje za potrebné zdôrazniť ešte jednu okolnosť, na ktorú poukazuje súd prvého stupňa v súvislosti s ochranou spotrebiteľa a to v tom zmysle, že právny vzťah, ktorý existuje medzi žalobcom a žalovanou je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy a teda na tento právny vzťah je treba aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Tieto ustanovenia je treba aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu a teda aj na právny úkon uznania dlhu. Je treba súhlasiť, že v danom prípade pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu došlo k nekalej obchodnej praxi, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa

dostane alebo ktorému je adresovaná alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Odbornú starostlivosť i podstatné narušenie ekonomického správania spotrebiteľa definoval súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí a treba súhlasiť s tým, že v danom prípade pri uzatváraní takejto dohody došlo k nekalej obchodnej praktike, pretože obidve tieto znaky nekalosti boli naplnené. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu nasvedčuje tomu, že zo strany žalobcu došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti...“(rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 11Co 37/2012).

Je logické a pochopiteľné, že spotrebiteľia vítajú možnosť splácať dlh v splátkach, no je nečestné, ak sa zneužije kontrakčná situácia s cieľom predĺžiť premlčanie až na 10 rokov.

Takéto praktiky sú zakázané (§ 7 citovaného zákona) a žalobca nemôže počítať so súdnou ochranou nečestného konania.

V tomto smere je dôležité poukázať na novú skutočnosť pre judikatúru súdov, že dobré mravy, resp. konanie v rozpore s dobrými mravmi našlo svoje pozitívno-právne vymedzenie podľa § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z.

Podľa § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa („ZOS“) predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. „Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody..“

Právny úkon, ktorý je v rozpore s ustanovením zákona, je neplatný (§ 39 OZ). Odvolací súd nevidí žiadny dôvod nevzťahovať tento záver aj na rozpor právneho úkonu so zákonným ustanovením § 4 ods. 8 ZOS. Právny úkon porušujúci ustanovenie § 4 ods. 8 ZOS je neplatný pre rozpor so zákonom.

Kampaňovité predkladanie formulárov s ľubozvučným ustanovením o možnosti splácať dlh je pre spotrebiteľov pravdepodobne plných pocitu viny z porušenia splátkového kalendára s cieľom dosiahnuť predĺženie premlčacej doby na 10 rokov bez náležitého objasnenia tohto dôsledku neinformovanému spotrebiteľovi nezodpovedné, nečestné a odporuje zákonnému ustanoveniu § 4 ods. 8 ZOS. Nielenže je tu dôvod na odmietnutie ochrany dodávateľovi postupom podľa § 3 ods. 1 OZ, ale aj na záver o neplatnosti právneho úkonu, ako judikoval tunajší súd vo veci 11Co 37/2012.

Na porovnanie odvolací súd poukazuje na judikatúru českého ústavného súdu, konkr. bod 27 nálezu Ústavného súdu ČR I. ÚS 3512/2011, cit.: „Uplatňovanie princípu dôvery v úkony ďalších osôb pri veškerém sociálním styku s nimi je základným predpokladom pro fungování komplexní společnosti (Luhmann, N.: Vertrauen. Ein Mechanismus der Reduktion sozialer Komplexität. Stuttgart 1989, str. 1). Důvěru je třeba pokládat za elementární kategorii sociálního života. Jednak vyjadřuje vnitřní postoj odrážející eticky odůvodněné představy a očekávání jednotlivých členů společnosti a z druhé strany je výrazem princípu právní jistoty, který představuje jednu z facet materiálně, tj. hodnotově, chápaného právního státu, jehož ústavně normativní výraz je obsažen v čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR. Naznačená konkretizace princípu právního státu je oním principem, který působí na straně stěžovatele a proti princípu autonomie vůle, kterého se dovolávají obecné soudy. Je pak primárně úkolem obecných soudů najít praktickou konkordanci mezi oběma protikladně působícími princípy tak, aby zůstalo zachováno maximum z obou, a tak, aby výsledek byl slučitelný s obecnou představou spravedlnosti.“ [obdobně nález Ústavního soudu ze dne 15. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 342/09 (N 144/53 SbNU 765)].“

Odvolacie námietky žalobcu sú neopodstatnené a odvolací súd napadnutý rozsudok s osvojením si dôvodov ako správny potvrdil postupom podľa § 219 O.s.p.

Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, žalovanej trovy nevznikli a tomu zodpovedá i výrok o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.